

Oslo 11.12.2023

Kultur- og likestillingsdepartementet

Innspill handlingsplan for deltakelse fra Norske Dansekunstnere

Norske Dansekunstneres medlemmer har et profesjonelt virke av sammensatt karakter og med bred individuell egenart innenfor scenekunstheltet, vi organiserer om lag 950 dansekunstnere og er et nasjonalt fag- og kunstnerforbund for dansere, koreografer og pedagoger.

Barn og unge av i dag danser. De ser, opplever og utfolder seg i dans gjennom skole, musikk, tv, film, dataspill, i teatrene, på ungdomskubbene, på kulturskolene og ved de private danse- og ballettskolene. De opplever og oppsøker dans med behov som fysisk mestring, sosialt samhold, lek, for kreativ utløp og for kreativ stimulering. Det danses på mange forskjellige måter og i forskjellige format. Og etter fotball er dans den aktiviteten barn og unge driver mest med på fritiden i Norge i dag.

Hva er dans?

Det er et fysisk uttrykk gjennom bevegelser og handlinger som uttrykker rytme, følelser, idéer, bilder og situasjoner. Ingen oppfatter dansen. Den ligger dypt i hjertet til enhver kultur gjennom historien. Dans kan beskrives som en del av pulsen til menneskeheten, den omfavner utallige sjangre, stiler, tradisjoner og er i stadig utvikling. Dens rolle strekker seg fra det terapeutiske til det hellige, og dans fungerer særs godt også i sosiale settinger.

Vi mennesker møtes gjennom dans. Møter vi gjør med oss selv, men også møter vi gjør med hverandre. Den utveksling som skjer i slike møter er uvurderlig. Viktige menneskelige kvaliteter som aksept, toleranse, empati, selvfølelse, selvkontroll, selvinnsikt og mestringsglede utvikles. Gjennom dans oppleves tilhørighet i relasjon til egen og andres kropp, og den frihet kreativ lek og samspill legger opp til styrker hele mennesket. Dans kan gjenopprette glede og stabilitet i livene til barn og unge som har vært utsatt for vold og mobbing. Ved å danse **sammen** styrkes og utvikles evnene for samarbeid og samhold.

I utdannelsen, eller dannelsen av hele barnet, hele ungdommen, hele mennesket, blir det i så måte avgjørende å få rikelig tilgang til denne dansende kunnskapen, da dagens kulturpolitikk nettopp ber kunsten ta denne identitetsbyggende rollen. (Meld. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft): «Kunst og kultur kan gi barn og unge opplevingar og eit rom for ytring som har identitetsbyggjande kraft i livet til den enkelte.»

Dans i skolen:

Norske Dansekunstnere mener at dans, på lik linje med andre kunstfag, nå i praksis må anerkjennes og likestilles med andre skolefag. Skolen når alle barn og unge, det du lærer på skolen er viktig, det du ikke lærer på skolen blir ikke viktig. For at

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

danséfaget skal oppleves relevant og attraktivt må det stilles krav til utøvelse og formidling av faget.

Norske Dansekunstnere mener at:

- Dans må være en essensiell del av kunstfaget og antall timer kunstfag må økes gjennom grunnskoleløpet.
- Det må stilles kompetansekrav til de som skal undervise dans i kunstfaget, tilsvarende slik det gjøres i øvrige fag i skolen.
- Skolen må ha infrastruktur som muliggjør utøvelse av dans.

Læring gjennom kunstfaget utvikler en annen type logikk. Evnen til å tenke utenfor boksen utvikles ved at kunnskap om for eksempel fysikk erfares gjennom den taktile kroppen med dans. Rytme, tempo og musikalitet er også matematikk, og følelser som oppstår gjennom bevegelse kan beskrives med ord og bli språk. Men det er i selve opplevelsen og erfaringen av å danse essensen av den dansende kunnskapen skjer, i dette frie kunstneriske ytringsrommet, der får du tilgang til en utvidet forståelse av virkelighet.

Den kulturelle skolesekken (DKS):

Gjennom DKS kan alle landets skolebarn få mulighet til å oppleve, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for profesjonelle kunst- og kulturuttrykk av alle slag. DKS er avgjørende for at barn og unge skal få oppleve kunst av høy kvalitet, og for at det nødvendige møtet med kunst på kunstens premisser i skolen skal finne sted. DKS bidrar til at barn og unge selv rekrutteres til å kunne delta og være aktive på fremtidens kunst- og kulturarenaer.

Norske Dansekunstnere mener at:

- Det må tilstrebes i større grad enn i dag at barn og unge skal ha like muligheter for dansekunstopplevelser gjennom DKS.
- Det må konkretiseres et minimumsmål på antall DKS-hendelser gjennom et skoleløp.
- Det bør understrekes at DKS ikke skal inngå i pensumundervisningen, men være et selvstendig tilbud om en kunstopplevelse i tillegg til pensum.
- Det må en økning av de økonomiske rammene til DKS for å gi plass til å møte produksjonskostnadene for danse- og scenekunsten spesielt.
- Tariffavtale for DKS i alle fylker, med gode lønns- og arbeidsvilkår for dansekunstnerne som reiser rundt på skolebesøk.

DKS har stort potensial for å skape ytterligere kontakt- og møtepunkter mellom dansekunsten og elevene. DKS bør ikke bare skape passive tilskuere, men også involvere elever til å skape og utøve dansekunst, og på den måten legge til rette for et dypere eierskap til kunstformen.

Kulturskolen:

Norske Dansekunstnere mener at:

- Norske Dansekunstnere må få forhandlingsrett på vegne av alle dansepedagoger i kulturskolene. Vi er fagforbundet som kan dansepedagogenes behov best, og må derfor få forhandlingsretten mot KS.
- Kulturskolen må ha et sammensatt tilbud med ulike disipliner innenfor dansesjangrene, både for de aller minste og de på vei inn i høyere kunstnerisk utdanning.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

- Pedagogene må ha aktuell kompetanse, være oppdatert, og ha den riktige formelle utdannelsen.
- Tilbudet må sikre at barn og unge kan utvikle sine talenter innenfor alle dansesjangrene.
- Kursavgiften må være på et så lavt nivå, at også barn i lavinntektsfamilier kan delta. Man bør vurdere å gjeninnføre et øvre tak for skolepengene.
- Allerede etablerte kurstilbud fra private tilbydere bør ikke utkonkurreres med den offentlige kulturskolen. I så måte må kommunen ha en god dialog med private aktører, og bistå disse med å tilby dans til alle barn og unge i kommunen / området. Et bredt, variert og profesjonelt tilbud må være første prioritet.

Private danse- og ballettskoler:

De private danse- og ballettskolene gir et viktig tilbud til barn og unge, og står for talentutvikling og rekruttering til høyere utdanning. Skolene har fått økt konkurranse fra idrettslag og kulturskoler som har bred finansiering fra kommuner og statlige tippemidler.

De private danse- og ballettskolene har høyskoleutdannede pedagoger og store utgifter til leie av lokaler. Den økte konkurransen fra offentlig støttede tiltak setter dem i en stadig vanskeligere økonomisk situasjon. Mange opplever at de ikke kan sette kontingentsummen høy nok til å dekke driftsutgiftene på grunn av konkurransen med de sterkt subsidierte prisene til kulturskolene/idrettslagene. De private skolene er vesentlige byggesteiner i den kulturelle grunnmuren og vi ber om at de sikres gode rammevilkår for fremtiden.

Norske Dansekunstnere mener at:

- Dette kan gjøres ved at det åpnes for tilgang til å søke tippemidler til drift eller enkelttiltak som elevforestillinger.
- I de kommuner hvor private danse- og ballettskoler fungerer som den offentlige kulturskolen, bør kommunen se på muligheter for å subsidiere leiekostnader, eller andre driftskostnader.
- De private dans- og ballettskolene må involveres i prosesser for kommunen og nærmiljøet på lik linje med idrettslag og kulturskoler selv om de er organisert som kommersielle aktører.

Til slutt:

Skolen, DKS, Kulturskolen og private danse- og ballettskoler er viktige byggesteiner i den kulturelle grunnmuren. De må sikres gode rammevilkår inn i fremtiden.

Å legge til rette for at det skal finnes lavterskeltilbud der alle barn og unge kan delta gratis og at man ser hvordan disse tilbudene er varierte og speiler samfunnet og samtiden, må være mulig og oppnå. Tilbud der barn og unge er aktive skapende deltagere, der hvor de selv kan være kreative og skape er en viktig retning videre. Økt bevissthet på at de kunstnere, de rollemodeller som møter barna er av ulik type faglig og kulturell bakgrunn, dette må rettes et ekstra fokus på i fremtiden.

Tilbud og initiativ som arbeider oppsøkende og tar plass der barn og unge befinner seg, og la slike lokale og stedsspesifikke tilbud få bygge seg opp over tid – tilbud i lokalsamfunn som er kontinuerlige og forutsigbare er svært viktig for et bærekraftig og inkluderende kunstliv.

Å satse på barn og unge, er å satse på den profesjonelle kunstens fremtid. Barn og unge av idag er fremtidens brukere og utøvere av kunst og kultur. For at kunsten skal få mulighet til å bidra til et mer variert, mangfoldig, åpent, demokratisk og fritt samfunn kreves en helhetlig politisk og økonomisk strategisk tenkning og satsning.

Som en ekstra utfordring vil vi inspirere dere med dette nydelige prosjektet fra Portland i USA. **KSMoCA** er samlokalisering av et samtidskunstmuseum, en offentlig skole og et residence/arbeidssted for kunstnere. Prosjektet skaper en uvanlig kobling mellom den offentlige

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

skolen, studenter og anerkjente kunstnere og deres kunstneriske arbeider. En slik skole skulle vi gjerne sendt våre barn på. Et viktig eksempel på hvor Norge også kan være om noen år.

Les, se og opplev dette her: <http://www.ksmoca.com/>

«Students learn through experience about museum practice and careers in the arts by participating as curators, preparators, artists, gallerists, writers, and docents. KSMoCA reimagines the way museums, public schools, and universities can affect people, culture, and perspectives by creating radical intersections and sharing resources across organizations.»

Norske Dansekunstnere ønsker avslutningsvis å takk for anledning til å komme med innspill i dette viktige arbeidet. Vi ønsker dere kreativ kraft og mot i møte med å legge til rette for en rik, kreativ, inkluderende og bærekraftig fremtid for barn og unges kunst- og kulturliv.

Kristine Karåla Øren
Forbundsleder

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no